

Ks. Tomasz Białobrzęski

ORCID: 0000-0002-1763-2632

UKSW – Warszawa

Motywacja aktów administracyjnych

Słowa kluczowe: motywacja aktów administracyjnych, procedura administracyjna, rekurs

Keywords: motivation of administrative acts, administrative procedure, recourse

„Akt administracyjny to akt ustanowiony przez kompetentny organ kościelnej władzy wykonawczej, odznaczający się konkretnością, mający oparcie w akcie prawodawczym, bezpośrednio skierowany do osiągnięcia dobra publicznego Kościoła”¹. Zacytowana definicja pozwala na wskazanie jednego z istotnych elementów aktu administracyjnego, jakim jest skierowanie na osiągnięcie dobra publicznego. W danym akcie troska o dobro publiczne będzie wyrażona w motywacji dołączonej do decyzji.

Motywacja aktu administracyjnego jest tak istotna dlatego, ponieważ pozwala wskazać przyczyny jego wydania oraz określić cel, jaki jego autor chce osiągnąć poprzez swoją decyzję. W opinii A. Mizińskiego,

przyczyna jest motywem praktycznym, konkretną celowością, jaką organ władzy administracyjnej przedkłada w wydaniu aktu administracyjnego. Przyczyna ukazuje jego aspekt funkcjonalny. (...) Ogólnie rzecz ujmując, można powiedzieć, że przyczyna daje odpowiedź na pytanie: dlaczego akt administracyjny? Na to pytanie można odpowiedzieć w różny sposób: ponieważ tego domaga się dobro publiczne powierzone administracji; ponieważ współistniały okoliczności obiektywne przewidziane przez prawo dla wydania aktu; ponieważ władza miała zamiar osiągnąć określony cel².

¹ J. Krukowski, *Prawo administracyjne w Kościele*, Warszawa 2011, s. 369; por. G. Leszczyński, *Kościelna procedura administracyjna w Kodeksie Prawa Kanonicznego Jana Pawła II*, Warszawa 2008, s. 39.

² A. Miziński, *Pojęcie kościelnego aktu administracyjnego*, w: *Organizacja i funkcjonowanie administracji w Kościele*, red. J. Krukowski, W. Kraiński, M. Sitarz, Toruń 2011, s. 123–124.

1. Zasada motywacji aktów administracyjnych

Wśród ogólnych zasad określających postępowanie administracyjne w Kościele niektórzy autorzy wymieniają zasadę motywacji. Zdaniem J. Canosa, obowiązek podania przez autora aktu administracyjnego motywów swojej decyzji wynika ze sprawiedliwości. Ponadto, z uwagi na brak szczegółowych i kompletnych norm postępowania administracyjnego w KPK, zasada motywacji czyni zadość tym brakom. Znajomość motywów decyzji przełożonego pozwala na jej zrozumienie oraz poznanie procedury, która doprowadziła do wydania konkretnego aktu administracyjnego. Wspomniany autor podkreśla również znaczenie motywacji przy ewentualnym rekursie hierarchicznym i sądowno-administracyjnym³. Podobnie wypowiada się J. Krukowski, podkreślając, że postawienie wymogu podania motywacji ma na celu: 1) uniknięcie stanowienia aktów całkowicie arbitralnych; 2) zagwarantowanie ich obiektywności; 3) umożliwienie adresatowi aktu poznania obiektywnych motywów, jakimi kierował się jego autor; 4) wniesienie rekursu przeciwko decyzji, gdyby motywy, które doprowadziły do jej wydania, okazały się błędne⁴.

2. Motywacja poszczególnych aktów administracyjnych

Na podstawie Kodeksu prawa kanonicznego oraz literatury kanonistycznej⁵ można wyróżnić szczególne akty administracyjne, takie jak: konkretny dekret i nakaz, reskrypt, przywilej, dyspensa. Prawodawca kościelny tylko w przypadku konkretnego dekretu wymaga podania motywów jego wydania. Niemniej interesująca jest również analiza pozostałych aktów administracyjnych pod kątem ich motywacji.

2.1. Motywacja konkretnych dekretów i nakazów

Interesująca jest historia powstania norm dotyczących motywacji dekretów w Pracach Papieskiej Komisji do Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego. W tym, co dotyczy obowiązku przedstawienia pisemnej motywacji przynajmniej w sposób sumaryczny, konsultorzy komisji byli zgodni. Uznano go za oczywisty. Ten aspekt motywacji nie wzbudził dyskusji i nie wnoszono do niego uwag⁶.

³ Por. J. Canosa, *Principios del procedimiento*, w: *Compendio de derecho administrativo canónico*, red. J. Miras, J. Canosa, E. Baura, Pamplona 2001, s. 149.

⁴ Por. J. Krukowski, *Prawo administracyjne w Kościele*, dz. cyt., s. 295.

⁵ Por. tamże, s. 290–343.

⁶ Por. T. Białobrzeski, *Las normas de procedimiento administrativo en los proyectos de la „Lex de proceduraadministrativa” (1963–1983)*, „Cuadernos doctorales” 22 (2007–2008), s. 414.

W toku prac komisji padła propozycja, aby w szczególnych przypadkach motywy decyzji przełożonego były zamieszczane w odrębnym dokumencie, który miałby charakter poufny. Dotyczyłoby to sytuacji, gdyby opublikowanie całej treści dekretu mogło spowodować poważną szkodę. Adresat dekretu byłby poinformowany o motywach, ale nie otrzymywałby dokumentu, który je zawiera, tylko samą decyzję. W przypadku rekursu hierarchicznego lub sądowno-administracyjnego dekret wraz z dokumentem zawierającym motywację byłby przekazywany do rozpatrującego rekurs. Po wielu dyskusjach ostatecznie odstąpiono od tego pomysłu⁷.

Inną propozycją było upoważnienie poszczególnych Konferencji Episkopatu do wydania szczegółowych norm dotyczących motywacji dekretów. Miałyby one określić te dekry, w których pominięcie motywacji byłoby dopuszczalne. Tak jak poprzednia, i ta propozycja została po dyskusji odrzucona przez komisję⁸.

2.1.1. Konkretny dekrety i nakazy (KPK, kan. 48–58)

W kan. 51 KPK prawodawca zawarł dwa formalne wymagania dotyczące konkretnego dekretu, tj. formę pisemną i motywację. „Dekret powinien być wydany na piśmie, z podaniem, jeśli zawiera decyzję, przynajmniej ogólnej motywacji”⁹. W opinii E. Labandeiry, należy podać zwłaszcza motywację tych decyzji, które są wynikiem wyboru spośród różnych możliwych wariantów¹⁰.

W motywacji konkretnego dekretu powinna zostać wskazana podstawa prawna decyzji przełożonego, faktyczne domniemania oraz argumenty przemawiające za konkretną decyzją. Prawodawca wymaga podania tych motywów przynajmniej w formie ogólnej. W opinii kanonistów, np. J. Mirasa, nie chodzi tutaj o motywy powierzchowne, abstrakcyjne, ogólnikowe. Autor aktu powinien podać wszystkie argumenty, które przyjął w swojej decyzji, jak również te, które odrzucił. Nie chodzi jednak o szczegółowy opis podejmowania decyzji, ale o jego najistotniejsze elementy¹¹.

Podanie motywacji dekretu jest tak istotne, ponieważ wyraża decyzję przełożonego podjętą z jego inicjatywy, bez konieczności wniesienia uprzedniej prośby przez adresata aktu. W takim przypadku adresat dekretu może być za-

⁷ Por. tamże, s. 414–416.

⁸ Por. tamże, s. 416–417.

⁹ KPK, kan. 51.

¹⁰ Por. J. Miras, *Forma*, w: *Compendio de derecho administrativo canónico*, dz. cyt., s. 196–197.

¹¹ Por. tamże, s. 197; por. J. Miras, *Comentario al can. 51*, w: *Comentario Exergético al Código de Derecho Canónico*, red. Á. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña, t. I, Pamplona 2002, s. 563–566.

skoczony decyzją przełożonego, o której wydanie wcześniej nie wnosił. Stąd tak znacząca rola motywacji decyzji, która pozwoli adresatowi aktu na zrozumienie motywów działania przełożonego. W sytuacji gdy zdaniem adresata aktu przełożony naruszył jego prawa i adresat nie zgadza się z przedstawioną motywacją, może wnieść rekurs hierarchiczny lub sędowo-administracyjny. W opinii J. Krukowskiego, wymóg podania motywów decyzji „stanowi ważny element poszanowania praw podmiotowych, jak i dobra publicznego Kościoła. Spełnienie tego wymogu jest konieczne do ważności aktu w przypadkach, w których ustawodawca wyraźnie stawia wymóg podania przez autora motywów pod sankcją nieważności”¹².

2.1.2. Dekret usunięcia lub przeniesienia proboszcza (KPK, kan. 1740–1752)

Prawodawca w kan. 1740 KPK w sposób ogólny podaje motywy, dla których proboszcz może zostać usunięty z parafii, mianowicie „szkodliwe lub przynajmniej nieskuteczne”¹³ posługiwanie. Szczegółowo zostały one natomiast określone w kan. 1741 KPK i należą do nich: „1) sposób postępowania, który przynosi kościelnej wspólnotie poważną szkodę lub zamieszanie; 2) nieudolność albo trwała choroba umysłowa lub fizyczna, która czyni proboszcza nieużytecznym w wypełnianiu jego zadań; 3) utrata dobrego imienia u uczciwych i poważnych parafian lub niechęć w stosunku do proboszcza, które według przewidywania szybko nie ustają; 4) poważne zaniedbanie lub naruszanie obowiązków parafialnych, które trwa mimo upomnienia; 5) złe zarządzanie dobrami doczesnymi, z wielką szkodą Kościoła, ilekroć na zarządzenie złu brak innego środka”¹⁴. W referowanym kanonie mamy do czynienia z taksatywnie wymienionymi powodami. Biskup, wydając dekret usunięcia proboszcza, nie może kierować się innymi motywami.

Motywy przeniesienia proboszcza na inny urząd zostały z kolei określone w kan. 1748 KPK jako: „dobro dusz albo potrzeba lub pożytek Kościoła”¹⁵. Nie ma tutaj, jak w przypadku usunięcia, ściśle wyliczonych przyczyn.

¹² J. Krukowski, *Prawo administracyjne w Kościele*, dz. cyt., s. 295; por. tenże, *Komentarz do kan. 51*, w: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, red. J. Krukowski, t. 1, Warszawa 2003, s. 114–115.

¹³ KPK, kan. 1740; por. Á. Marzoa, *Comentario al can. 1740*, w: *Comentario Exergético al Código de Derecho Canónico*, red. Á. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña, t. IV/2, Pamplona 2002, s. 2172–2175.

¹⁴ KPK, kan. 1741; por. Á. Marzoa, *Comentario al can. 1741*, w: *Comentario Exergético...*, t. IV/2, dz. cyt., s. 2175–2182.

¹⁵ KPK, kan. 1748; por. Á. Marzoa, *Comentario al can. 1748–1749*, w: *Comentario Exergético...*, t. IV/2, dz. cyt., s. 2197–2200.

W tym miejscu należy nadmienić, że w przypadku usunięcia lub przeniesienia proboszcza ustawodawca KPK określił bardzo szczegółowo procedurę administracyjną, jaką należy zastosować. W przypadku innych aktów administracyjnych nie ma tak dokładnie opisanej procedury.

2.2. Motywacja reskryptów

Reskrypt jest aktem administracyjnym wydanym na piśmie przez kompetentną władzę wykonawczą, którym na czyjąś prośbę udziela się przywileju, dyspensy czy innej łaski¹⁶. Istotnym warunkiem udzielenia reskryptu jest więc wniesienie prośby przez zainteresowaną osobę.

W przypadku reskryptu inicjatywa wychodzi od osoby zainteresowanej. To ona musi podać motywy, które przekonają przełożonego do pozytywnej odpowiedzi na przedłożoną prośbę. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia sprawy autor aktu nie jest zobligowany do podania motywów swojej decyzji, bowiem zostały one zawarte w prośbie zainteresowanego. Sytuacja przedstawia się odmiennie, gdy odpowiedź przełożonego jest negatywna. Wówczas motywacja odmowy wydaje się konieczna, aby osoba wnosząca o wydanie reskryptu miała świadomość, czym kierował się jego autor. Pozwoli to lepiej zrozumieć decyzję przełożonego i jest istotne w ewentualnym rekursie hierarchicznym lub sądowno-administracyjnym.

Prawodawca KPK w normach dotyczących reskryptów nie zobowiązuje przełożonego do motywowania swojej decyzji wyrażonej w akcie administracyjnym tego typu. Zostały jednak promulgowane reguły dotyczące wpływu subrepcji lub obrepcji na ważność reskryptu. Ponieważ z zasady reskrypt jest wydawany na prośbę zainteresowanej osoby, prawodawca przewidział sytuacje, w których motywacja wniesionej prośby jest nieuczciwa i sankcjonowana nieważnością aktu administracyjnego. Subrepcja, w rozumieniu kan. 63 § 1 KPK, polega na zatajeniu prawdy, jeśli w prośbie nie wyrażono tego, co zgodnie z ustawą, stylem i praktyką kanoniczną winno być wyrażone do ważności¹⁷. Obrepcja to w rozumieniu kan. 63 § 2 KPK przedstawienie nieprawdy, jeśli ani jedna z podanych przyczyn nie jest prawdziwa¹⁸.

¹⁶ Por. KPK, kan. 59 § 1; por. J. Canosa, *Comentario al can. 59*, w: *Comentario Exergético...*, t. I, dz. cyt., s. 588–599.

¹⁷ Por. KPK, kan. 63 § 1; por. J. Canosa, *Comentario al can. 63*, w: *Comentario Exergético...*, t. I, dz. cyt., s. 610–612; por. J. Krukowski, *Prawo administracyjne w Kościele*, dz. cyt., s. 307–308.

¹⁸ Por. KPK, kan. 63 § 2; por. J. Canosa, *Comentario al can. 63*, dz. cyt., s. 612–613; por. J. Krukowski, *Prawo administracyjne w Kościele*, dz. cyt., s. 307–308.

2.2.1. Motywacja przywilejów

Przywilej jest łaską udzielaną dla pożytku pewnych osób fizycznych lub prawnych¹⁹. Prawodawca w kanonach KPK dotyczących przywileju nie odnosi się bezpośrednio do zagadnienia ich motywacji²⁰. W kan. 76 § 1 KPK została zamieszczona definicja przywileju oraz wskazanie podmiotu właściwego do jego udzielenia. W sposób bardzo ogólnikowy wspomniano tylko, że przywilej jest łaską udzielaną dla pożytku pewnych osób. Inna wzmianka dotycząca przywileju znajduje się w kan. 84 KPK, w którym stanowi się o odebraniu go. Motywem takiej decyzji może być jego nadużywanie²¹. Z uwagi na ewentualny rekurs od decyzji przełożonego również w przypadku przywileju pisemne podanie jej motywów jest praktycznie pożyteczne.

W komentarzach dotyczących przywilejów kanonicznych dyskutowana jest kwestia równowagi pomiędzy przywilejem a zasadą równości wiernych w Kościele. Właściwa władza udzielająca przywileju powinna ocenić, czy w danym przypadku jest ona zachowana pomiędzy przymiotami beneficjenta a udzielaną łaską²².

2.2.2. Motywacja dyspens

Dyspensa jest „rozluźnieniem ustawy czysto kościelnej w szczególnych przypadkach przez tych, którzy posiadają władzę wykonawczą w granicach swoich kompetencji”²³. Ważnym zagadnieniem są przyczyny, dla których jest ona udzielana. W kan. 90 § 1 KPK prawodawca stanowi, że

od ustawodawstwa kościelnego nie należy dyspensować bez słusznej i racjonalnej przyczyny, z uwzględnieniem okoliczności przypadku i ważności ustawy, od której się dyspensuje. W przeciwnym razie dyspensa jest niegodziwa, a także nieważna, chyba że została udzielona przez prawodawcę lub jego przełożonego²⁴.

W kanonach KPK dotyczących dyspens nie ma bezpośredniego wymagania, aby jej autor podał motywy jej udzielenia. W sytuacji gdy ktoś zwraca się z prośbą o dyspensę, jest zobowiązany do podania motywów, dla których o nią

¹⁹ Por. KPK, kan. 76 § 1; por. M.J. Roca, *Comentario al can. 76*, w: *Comentario Exergético...*, t. I, dz. cyt., s. 649–651.

²⁰ Por. KPK, kan. 76–84.

²¹ Por. M.J. Roca, *Comentario al can. 84*, w: *Comentario Exergético...*, t. I, dz. cyt., s. 670–673.

²² Por. tenże, *Comentario al can. 76*, t. I, dz. cyt., s. 652.

²³ J. Krukowski, *Prawo administracyjne w Kościele*, dz. cyt., s. 332; por. E. Baura, *Comentario al can. 85*, w: *Comentario Exergético...*, t. I, dz. cyt., s. 676–679.

²⁴ KPK, kan. 90 § 1; por. E. Baura, *Comentario al can. 90*, w: *Comentario Exergético...*, t. I, dz. cyt., s. 694–698.

prosi, autor aktu jest więc zwolniony z tego obowiązku. Gdyby natomiast przełożony odpowiedział negatywnie na przedstawioną prośbę, podanie motywów odmowy byłoby istotne, pozwoliłoby bowiem zrozumieć przesłanki, jakimi się kierował. Ponadto w przypadku rekursu hierarchicznego lub sędowo-administracyjnego stanowiłoby istotny element w ich rozstrzygnięciu.

3. Wady związane z motywacją aktów administracyjnych

3.1. Skutki pominięcia motywacji

Prawodawca w kan. 51 KPK stawia bezwzględny wymóg podania motywacji konkretnego dekretu, nie dopuszczając żadnego wyjątku. Rodzi się więc pytanie o skutki wydania aktu administracyjnego bez podania motywacji. Na podstawie kan. 10 KPK należy stwierdzić, że brak motywacji nie powoduje automatycznie nieważności konkretnego dekretu²⁵. Nieważność aktu zachodzi tylko wtedy, gdy prawodawca KPK stawia wyraźnie taki wymóg²⁶. Brak formalny – jakim jest pominięcie motywacji – powoduje, że decyzja przełożonego wyrażona w dekrecie może zostać zaskarżona na drodze rekursu hierarchicznego i sędowo-administracyjnego²⁷.

3.2. Nielegalność dotycząca motywów

Zgodnie z wymogiem kan. 51 KPK, autor aktu powinien w konkretnym dekrecie podać motywy swojej decyzji. Może jednak mieć miejsce sytuacja, że autor aktu podaje takie motywy, które w rzeczywistości nie zaistniały. W takim przypadku mamy do czynienia z błędem faktycznym. Inna sytuacja zachodzi wtedy, gdy zaistniałe fakty nie miały takiego waloru prawnego, jaki został im przypisany. Można wtedy mówić o błędzie prawnym. W opinii J. Krukowskiego, gdyby „kościelny akt administracyjny został wydany dla takich motywów

²⁵ KPK, kan. 10. „Jedynie te ustawy należy uznać za unieważniające lub uniezdalniające, które wyraźnie postanawiają, że akt jest nieważny albo osoba niezdolna”.

²⁶ Przykładem może być kan. 699 § 1 KPK: „Najwyższy przełożony ze swoją radą, która do ważności powinna się składać z czterech przynajmniej członków, ma kolegialnie przystąpić do dokładnego rozważania dowodów, argumentów i obrony oraz jeśli zostanie to zadecydowane w tajnym głosowaniu, winien wydać dekret wydalający, który do ważności musi zawierać przynajmniej sumaryczne umotywowanie prawne i faktyczne”.

²⁷ Por. J. Miras, *Consecuencias de la ausencia de motivación*, w: *Compendio de derecho administrativo canónico*, dz. cyt., s. 199; por. J. Krukowski, *Komentarz do kan. 51*, w: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, dz. cyt., s. 115.

faktycznych lub prawnych, które były wymagane przez prawo, ale faktycznie nie zaistniały, należy uważać go za akt nielegalny²⁸. O nielegalności aktu administracyjnego w opinii cytowanego autora można mówić również wtedy, gdy akt został wydany bez zaistnienia przyczyny („słuszna”, „poważna” przyczyna), która była wymagana prawem do jego ustanowienia²⁹.

Zakończenie

Prawodawca KPK w tym, co dotyczy aktów administracyjnych, zwrócił uwagę na jeden z ich elementów formalnych, jakim jest motywacja. Bezpośrednio obowiązek podania motywacji został promulgowany w kanonach dotyczących konkretnych dekretów. W przypadku pozostałych aktów administracyjnych taki wymóg nie został zamieszczony.

Po analizie norm dotyczących referowanego tematu należy stwierdzić, że wymóg podania motywacji powinien dotyczyć wszystkich aktów administracyjnych. Każda decyzja przełożonego wyrażona aktem jest podjęta w oparciu o konkretne motywy. Podanie ich do wiadomości wraz z decyzją przełożonego jest prawem adresata aktu i wiąże się ściśle z zasadą sprawiedliwości. W ten sposób uniknie się poczucia, że przełożony sprawuje swoją władzę w sposób czysto autorytarny.

Podanie motywacji decyzji odgrywa również istotną rolę w przypadku odwołań od decyzji przełożonego na drodze rekursu hierarchicznego i sądowno-administracyjnego. Przełożony rozpatrujący rekurs może lepiej zrozumieć przyczyny, którymi kierował się adresat aktu, oraz argumenty adresata aktu, który czuje się nim pokrzywdzony.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż pomimo braku uregulowań dotyczących motywacji wszystkich aktów administracyjnych powinna się ona znajdować w każdym dokumencie, w którym przełożony podejmuje konkretną decyzję administracyjną.

²⁸ J. Krukowski, *Prawo administracyjne w Kościele*, dz. cyt., s. 369; por. G. Leszczyński, *Kościelna procedura administracyjna w Kodeksie...*, dz. cyt., s. 39; por. T. Białobrzeski, *Wady kościelnych aktów administracyjnych*, w: *Organizacja i funkcjonowanie administracji w Kościele*, red. J. Krukowski, W. Kraiński, M. Sitarz, Toruń 2011, s. 192.

²⁹ Por. J. Krukowski, *Prawo administracyjne w Kościele*, dz. cyt., s. 369–370; por. G. Leszczyński, *Kościelna procedura administracyjna w Kodeksie...*, dz. cyt., s. 39.

Bibliografia

- Baura E., *Comentario al can. 85*, w: *Comentario Exergético al Código de Derecho Canónico*, red. Á. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña, t. I, Pamplona 2002, s. 674–680.
- Baura E., *Comentario al can. 90*, w: *Comentario Exergético al Código de Derecho Canónico*, red. Á. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña, t. I, Pamplona 2002, s. 694–698.
- Białobrzeski T., *Las normas de procedimiento administrativo en los proyectos de la „Lex de proceduraadministrativa” (1963–1983)*, „Cuadernos doctorales” 22 (2007–2008), s. 385–433.
- Białobrzeski T., *Wady kościelnych aktów administracyjnych*, w: *Organizacja i funkcjonowanie administracji w Kościele*, red. J. Krukowski, W. Kraiński, M. Sitarz, Toruń 2011, s. 179–200.
- Canosa J., *Comentario al can. 59*, w: *Comentario Exergético al Código de Derecho Canónico*, red. Á. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña, t. I, Pamplona 2002, s. 588–599.
- Canosa J., *Comentario al can. 63*, w: *Comentario Exergético al Código de Derecho Canónico*, red. Á. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña, t. I, Pamplona 2002, s. 609–613.
- Canosa J., *Principios del procedimiento*, w: *Compendio de derecho administrativo canónico*, red. J. Miras, J. Canosa, E. Baura, Pamplona 2001, s. 149–153.
- Krukowski J., *Komentarz do kan. 51*, w: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, red. J. Krukowski, t. I, Warszawa 2003, s. 114–115.
- Krukowski J., *Prawo administracyjne w Kościele*, Warszawa 2011.
- Leszczyński G., *Kościelna procedura administracyjna w Kodeksie Prawa Kanonicznego Jana Pawła II*, Warszawa 2008.
- Marzoa Á., *Comentario al can. 1740*, w: *Comentario Exergético al Código de Derecho Canónico*, red. Á. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña, t. IV/2, Pamplona 2002, s. 2172–2175.
- Marzoa Á., *Comentario al can. 1741*, w: *Comentario Exergético al Código de Derecho Canónico*, red. Á. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña, t. IV/2, Pamplona 2002, s. 2175–2182.
- Marzoa Á., *Comentario al can. 1748–1749*, w: *Comentario Exergético al Código de Derecho Canónico*, red. Á. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña, t. IV/2, Pamplona 2002, s. 2197–2200.
- Miras J., *Comentario al can. 51*, w: *Comentario Exergético al Código de Derecho Canónico*, red. Á. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña, t. I, Pamplona 2002, s. 563–566.
- Miras J., *Consecuencias de la ausencia de motivación*, w: *Compendio de derecho administrativo canónico*, red. J. Miras, J. Canosa, E. Baura, Pamplona 2001, s. 199.
- Miras J., *Forma*, w: *Compendio de derecho administrativo canónico*, red. J. Miras, J. Canosa, E. Baura, Pamplona 2001, s. 196–199.

- Miziński A., *Pojęcie kościelnego aktu administracyjnego*, w: *Organizacja i funkcjonowanie administracji w Kościele*, red. J. Krukowski, W. Krański, M. Sitarz, Toruń 2011, s. 109–142.
- Roca M.J., *Comentario al can. 76*, w: *Comentario Exergético al Código de Derecho Canónico*, red. Á. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña, t. I, Pamplona 2002, s. 649–656.
- Roca M.J., *Comentario al can. 84*, w: *Comentario Exergético al Código de Derecho Canónico*, red. Á. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez-Ocaña, t. I, Pamplona 2002, s. 670–673.

Streszczenie

Motywacja aktów administracyjnych

Tematem publikacji jest motywacja aktów administracyjnych. Prawodawca kodeksowy wymaga, aby poszczególne akty oprócz decyzji zawierały również motywację, która skłoniła ich autorów do takiego rozwiązania konkretnej sytuacji. W sposób szczególny wymóg motywacji odnosi się do konkretnego dekretu i został promulgowany w kan. 51 KPK.

We wstępie została zamieszczona ogólna definicja aktu administracyjnego oraz formalne wymagania, jakie powinien spełniać. Przedstawione zostało również rozumienie motywacji w terminologii kanonicznej. Część pierwsza zawiera opis ogólnej zasady postępowania administracyjnego w Kościele, jaką jest zasada motywacji aktów administracyjnych. Część druga – najobszerniejsza – została poświęcona motywacji poszczególnych aktów administracyjnych, tj. konkretnych dekretów i nakazów, reskryptów, przywilejów i dyspens. W części trzeciej zostały wskazane konsekwencje braku motywacji decyzji wyrażonej w konkretnym akcie administracyjnym. Zakończenie zawiera podsumowanie tematu oraz wnioski. Wynika z nich, że nawet w przypadku tych aktów, w których prawodawca nie wymaga wprost zamieszczenia motywacji, jest to pożyteczne i wskazane, pozwala bowiem uniknąć sporów administracyjnych.

Summary

Motivation of administrative acts

The subject of the publication is the motivation of administrative acts. The legislator of the Code of Canon Law requires that the individual acts, in addition to decisions, also include the motivation that led them to such a solution to a particular situation. In a special way, the requirement of motivation refers to a specific decree and was promulgated in can. 51 of the Code of Canon Law.

The entire publication consists of an introduction, three main parts and an ending. The introduction includes a general definition of the administrative act and formal requirements to be met. An understanding of motivation in canonical terminology is also presented. The first part contains a description of the general

principle of administrative proceedings in the Church, which is the principle of motivating administrative acts. The second part – the most comprehensive one – was devoted to the motivation of individual administrative acts, i. e. specific decrees and orders, as well as references, privileges and dispensations. In the third part, the consequences resulting from the lack of motivation of the decision expressed in a specific administrative act were indicated. The ending contains a summary of the topic and conclusions. It results from them that in the case of those acts in which the legislator does not require explicitly placing motivation, it is useful and indicated. It avoids administrative disputes.